

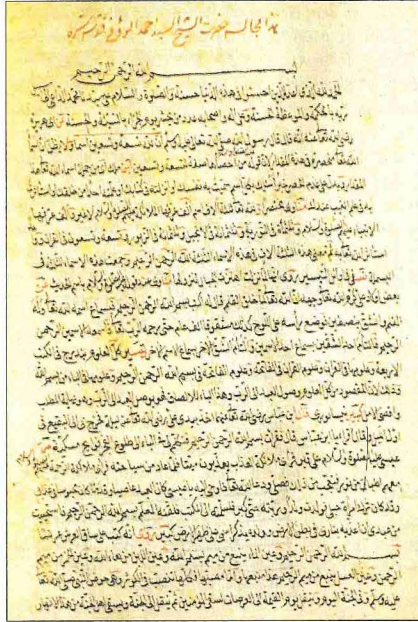
AHMED RAÜFİ

(ö. 1170/1756-57)

Mutasavvıf, Halvetiyye'nin
Ramazâniyye şubesinin
Raûfiyye kolunun kurucusu.

1068'de (1657-58) Üsküdar'da doğdu. Medrese tahsilini tamamladıktan sonra Üsküdar Kapıağası Medresesi müderrisliğine tayin edildi. Doğanlılar ile Salacak arasındaki Koca Sinan Paşa Camii'nde imam-hatiplik yaptı. Halvetiyye'nin Ramazâniyye koluna mensup Kös-tendilli Şeyh Ali Efendi'ye (ö. 1143/1730-31) intisap ederek ondan hilâfet aldı. Koca Sinan Paşa Camii yakınlarındaki evinin yanına yaptırdığı tekkede irşadla meşgul oldu ve yirmi kadar halife* yetiştirdi. Sultan III. Osman'ın kendisini sık sık ziyaret edip duasını aldığı nakledilmektedir. Üsküdar'da vefat etti ve adı geçen caminin haziresine defnedildi. Şöhretten kaçınan ve münezvi bir hayat süren Ahmed Raûfî'nin yerine oğlu Muhammed Nûrullah Efendi (ö. 1189/1775) geçti. Raûfî mahlası ile şiir ve ilâhiler yazan Ahmed Raûfî'nin basılmamış bir divanı ile *Kurretül'uyûn* adlı Türkçe bir risâlesi ve *Mecâlîs* adlı Arapça bir mev'iza* kitabı vardır (Süleymaniye Ktp., Hâlet Efendi, nr. 294).

Ahmed Raûfî'nin Arapça mev'iza kitabı *Mecâlîs*'in ilk sayfası (Süleymaniye Ktp., Hâlet Efendi, nr. 294)

Raûfî, Raûfî Efendi ve Ahmed Raûfî Efendi Tekkesi gibi isimlerle anılan Raûfiyye Âsitânesi'nin kuruluş tarihi tesbit edilememiştir. Ancak XVIII. yüzyılın ilk yarısı içinde inşa edilmiş olduğu söylenebilir. XX. yüzyılın başlarına kadar faal olan tekke, 1920'lerde çıkan Doğanlılar yangınında tamamen yanmıştır.

Ahmed Raûfî Tekkesi'nin bir âsitâne olduğu göz önüne alınarak tam teşekküllü bir tarikat yapısı şeklinde kurulduğu tahmin edilebilir. Tamamen ortada kalmış olan bu tekkenin mimarisi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Raûfiyye tarikatı, tekkeler kapatılınca kadar Beykoz ve Yeniköy'deki iki tekke ile varlığını sürdürmüştür.

BİBLİYOGRAFYA:

Âsitâne Tekkeleri, s. 17; *Mecmûa-i Cevâmî*, II, 64-65; *Osmanlı Müellifleri*, I, 76; *Tomar - Halvetiyye*, s. 95-96; Pakalın, III, 13; Zâkir Şükrü, *Mecmûa-i Tekâyâ*, s. 24; R. Ekrem Koçu, "Ahmed Raûfî Efendi", *İstA*, I, 460-461.

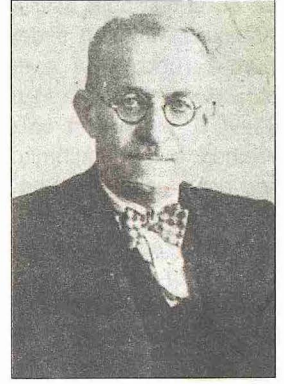
M. BAHA TANMAN

AHMED REFİK ALTINAY

(ö. 1937)

Son devir Türk tarihçisi.

İstanbul'da Beşiktaş'ta doğdu (1880 veya 1881). Babası, Sultan Abdülaziz'in vekilharcı Ürgüplü Ahmed Ağa'dır. Ailesi Ürgüp'te Gürlükçüoğulları adıyla tanınmakta idi. Ahmed Refik ilk öğrenimini Beşiktaş'taki Vişnezade Mektebi'nde yaptı. Daha sonra askerî rüşdiyeyi ve Kuleli İdâdisi'ni bitirdi. 1898'de Mekteb-i Harbiyye'den birincilikle mezun oldu. Uzun yıllar askerî okullarda coğrafya ve Fransızca hocalığı yaptı. 1907'de yüzbaşıyla yükseldi, ertesi yıl Harp Okulu tarih öğretmenliğine getirildi. 1909 yılında Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Cerride Şubesi'nde görevlendirildi. Bu sırada Askerî Mecmua'nın yayımına nezaret etti ve burada askerî konularda makaleler yazdı. Aynı yıl kurulan Târih-i Osmânî Encümeni'ne üye olan Ahmed Refik, Balkan Savaşı sırasında Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye tarafından sansür müfettişliğine getirildi. Savaş bittikten sonra askerlikten emekli oldu. 1913'te bir süre bazı medreselerde tarih muallimliği yaptı. I. Dünya Savaşı çıkınca yüzbaşı rütbesiyle tekrar askere alındı ve Sansür Genel Müfettişliği emrine verildi. Bir yazısında Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın Osmanlı Devleti aleyhindeki faaliyetlerinden bahsetmesi üzerine, Sadra-

Ahmed
Refik
Altınay

zam Mısırlı Said Halim Paşa'nın gözünden düştü ve arpa saman memuriyeti ile Orta Anadolu'ya gönderildi. Bir süre bu görevle Ulukışla, Nevşehir ve Ürgüp civarında bulunan, bu arada bazı tarihî araştırmalar yapan Ahmed Refik 1915'te Eskişehir Askerî Sevk Komisyonu başkanlığına getirildi. Ancak çok geçmeden orada geçirdiği şiddetli bir hastalıktan dolayı Enver Paşa'nın aracılığı ile İstanbul'da oturmasına izin verildi. I. Dünya Savaşı sonlarında, Ermeni mezâlimini yerinde incelemek üzere yabancı gazetecilerden kurulan heyetin başında Doğu Anadolu'ya gönderildi. Bu sıradaki gözlemlerini daha sonra *İki Komite İki Kıtla* (İstanbul 1919) ve *Kafkas Yollarında Hâtıralar ve Tahassüsler* (İstanbul 1919) adlı kitaplarda topladı. 1918'de İstanbul Dârülfünunu Osmanlı (Türk) Tarihi Kürsüsü'ne müderris olarak tayin edildi. 1925'te Abdurrahman Şeref Bey'in ölümü ile boşalan Türk Tarih Encümeni başkanlığına getirildi. 1933'te üniversitenin yeniden teşkilâtlandırılmasıyla dârülfünundaki hocalığı sona erdi. Bundan sonra geçimini *Cumhuriyet* ve *Akşam* gazeteleri ile *Millî Mecmua* ve *Hayat* mecmuasında yazılar yazarak sağladı. Hayatının son yıllarını Büyükdada'daki evinde geçirdi. 10 Ekim 1937'de öldü ve Büyükdada'ya defnedildi.

Daha çok popüler bir tarihçi olarak tanınan Ahmed Refik'in yazı hayatı askerî okullardaki öğretmenliği sırasında başladı. Günlük ve haftalık gazete ve dergilerde sürekli olarak yazan A. Refik, bir süre *Tercümân-ı Hakikat* ve *Millet* gazetelerinin başyazarlığını da yaptı. Daha sonra *İrtikâ*, *Ma'lûmat*, *Hazîne-i Fünûn* ve *Mecmûa-i Ebüzziyâ*, *İkdam* ve *Peyam* ile ittihatçıların yayın organı olan *Yeni Mecmua* ve *Anadolu Mecmuası*'nda da makaleler yayımladı. Bu arada altı ciltlik *Büyük Tâ-*